

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma,

Judecători

Iurie Diaconu, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2021, declarat de inculpatul

Mînăscurtă Anatolie XXXXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>16.04.2021 - 08.07.2021,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>29.07.2021 - 12.10.2021,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>03.01.2022 - 19.01.2022.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 08 iulie 2021, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Mînăscurtă Anatolie a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, ***prin înlăturarea acestei pedepse complementare, conform art. 78 alin. (2) Cod penal.***

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pentru o perioadă de probațiune de 3 ani.

De la inculpat s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 3098 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 30 noiembrie 2020, în jurul orelor 06.00, inculpatul Mînăscurtă A., deplasându-se la volanul microbuzului „Mercedes Sprinter”, n.î. XXXXXX, pe ruta Talmaza-Chișinău, cu permis de conducere de categoria respectivă, pe traseul R-30 Căușeni-Chișinău, până la intrare în s.

Grigorievca, r-nul Căușeni, din direcția or. Căușeni, deplasându-se cu o viteză de aproximativ 70 km/h, încălcând Regulamentul circulației rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, și anume, pct. 45) subpct. (1) lit. a), b), spct. 2), prin care este stipulat că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care ar permite să prevadă situațiile periculoase; 2) în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului. Neținând cont de condițiile climaterice (timp de noapte, lapoviță) și vizibilitatea drumului inclusiv și starea psihofiziologică (perioadă lungă de timp la volan în condiții climaterice nefavorabile deplasării), ca rezultat al unei sineîncrederi exagerate, a tamponat pietonul Morari A., care se deplasa pe partea dreaptă a carosabilului, direcția de deplasare a mijlocului de transport, cauzându-i, conform raportului de expertiză judiciară nr. 202003C3037 din 15.03.2021, vătămări corporale grave, în rezultatul cărora Morari A. a decedat pe loc.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu, învinuirea adusă și probele administrate, solicitând examinarea cauzei penale în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală.

În baza probelor administrate, instanța a încadrat acțiunile inculpatului pe art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, că beneficiază de reducerea limitelor de pedeapsă în corespundere cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, că nu au fost stabilite circumstanțe agravante, la locul de muncă se caracterizează ca fiind un angajat disciplinat, cu o calificare înaltă, în colectiv este stimat, accidente rutiere nu a avut, de multe ori a fost menționat cu diferite diplome și premii pentru merite în munca depusă, că potrivit cazierului contravențional a fost sancționat pentru comiterea a 11 contravenții în domeniul circulației rutiere, că a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise și a recuperat prejudicial material cauzat succesorului părții vătămate, iar acesta nu are pretenții de ordin material sau moral și a solicitat aplicarea unei pedepse mai blânde inculpatului, concluzionând a-i stabili pedeapsa cu închisoare cu suspendarea condiționată a executării ei.

La fel, instanța a statuat că, conform art. 78 alin. (2) Cod penal, în cazul în care se constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată.

Astfel, începând cu 01.01.2004 și până în prezent, inculpatul este angajat în calitate de șofer la coloana nr. 1 a SA „Baza de transport Auto nr. 36”, Căușeni, fiind un angajat disciplinat cu o calificare înaltă, în colectiv este stimat, programul de lucru permanent îl îndeplinește, accidente rutiere nu a avut.

Deci, fiind apreciate aceste împrejurări în calitate de circumstanțe atenuante și ținând cont de faptul că inculpatul este încadrat în serviciu, iar permisul de

conducere este unica sursă de existență, precum și că nu au fost constatate careva circumstanțe agravante, este posibilă *eliberarea lui de pedeapsa complementară obligatorie* or, anularea dreptului de a conduce mijlocul de transport îl va lipsi de posibilitatea de a munci și, în consecință, de a-și întreține familia, automobilul fiind utilizat la îndeplinirea sarcinilor de serviciu atribuite conform contractului de muncă.

3. Procurorul în Procuratura raionului Căușeni, Ghenadie Moruz, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința inculpatului să fie dispusă anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Apelantul a invocat că instanța de fond eronat nu a aplicat în privința inculpatului pedeapsa complementară obligatorie, neluând în calcul riscul social sporit al infracțiunii comise.

Ori, prin neaplicarea pedepsei complementare obligatorii - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, pedeapsa stabilită nu-și va atinge scopul, conform prevederilor art. 61 alin. (2) Cod penal, de restabilire a echității sociale, corectare și resocializare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2021, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Mînăscurtă Anatolie, condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, i-a fost aplicată pedeapsa complementară - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că sancțiunea infracțiunii incriminate inculpatului prevede pedeapsa cu închisoarea, iar pedeapsa complementară este una obligatorie.

Or, infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Totodată, instanța de fond, recunoscând inculpatul vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, a omis să-i aplice pedeapsa complementară obligatorie sub formă de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Potrivit art. 3 alin. (1), 75 alin. (1) Cod penal, nimeni nu poate fi suspus unei pedepse penale, decât în strictă conformitate cu legea penală, iar persoanei recunoscute vinovate i se aplică o pedeapsă în limitele fixate în Partea specială.

Astfel, prima instanță pripit a ajuns la concluzia neaplicării pedepsei complementare, or, luând în considerație prevederile art. 79 alin. (1) Cod penal și ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimi prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie.

Deci, în conformitate cu art. 79 Cod penal, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

Prin urmare, trebuie să existe în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională ori în datele privind personalitatea infractorului circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului.

Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritate, cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale. Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și consecințele ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (*grad de invaliditate - I, II, persoana cu dizabilități severe și accentuate, merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră*). În cazul stabilirii unor asemenea împrejurări instanța de judecată este obligată să indice în sentință care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate excepționale și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc drept temei pentru aplicarea art. 79 Cod penal. Instanțele de judecată trebuie să studieze multilateral, în deplină măsură și obiectiv, toate circumstanțele și datele care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului și care au o importanță esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei.

Totodată, în speță nu au fost constatate careva circumstanțe excepționale sau cumul de circumstanțe atenuante care, în conformitate cu prevederile art. 78 alin. (2), 79 Cod penal, ar crea premisa ca inculpatului să nu-i fie aplicată pedeapsa complementară.

Respectiv, deoarece art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal prevede pedeapsa complementară obligatorie - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, conducându-se de principiul legalității, în privința inculpatului urmează a fi aplicată pedeapsa complementară - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

5. Inculpatul declară recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul invocă faptul că, instanța de apel greșit a concluzionat că urmau să fie constatate careva circumstanțe excepționale, or, art. 76 lit. j) Cod penal oferă instanței dreptul de a lua în considerație și alte circumstanțe atenuante, acestea fiind indicate în sentință.

Mai mult, conform art. 79 alin. (1) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului la descoperirea infracțiunii săvârșite, instanța de judecată poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie.

În speță, sunt incidente prevederile art. 79 alin. (2) Cod penal, că poate fi considerată excepțională atât o circumstanță atenuantă, cât și o totalitate de asemenea circumstanțe.

Or, prevederile art. 79 alin. (1) Cod penal, după cum rezultă din alin. (3) și (5) ale acestui articol, acționează față de persoanele care au săvârșit infracțiuni ușoare, mai puțin grave, grave și deosebit de grave.

Prin urmare, este neîntemeiată afirmația instanței de apel că instanța de fond n-a studiat multilateral, în deplină măsură și obiectiv toate circumstanțele și datele care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului și care au o importanță esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, concluzionând eronat că, în cadrul cercetării judecătorești, nu au fost constatate careva circumstanțe excepționale sau cumulul de circumstanțe atenuante care, în conformitate cu prevederile art. 78 alin. (2), 79 Cod penal, ar crea premisa ca inculpatului să nu-i fie aplicată pedeapsa complementară.

Totodată, art. 75 Cod penal obligă instanța să stabilească pedeapsa în raport cu circumstanțele atenuante sau agravante prevăzute la art. 76, 77 Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 12) Cod de procedură penală - instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul Penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 7 alin. (1), 61 alin. (2), 75 alin. (1), 65¹ alin. (3) Cod penal, conform cărora la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de

circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Anularea dreptului de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată de instanța de judecată, cu redobândirea ulterioară a permisului de conducere, în modul stabilit de lege.

În consecutivitatea enunțată, instanța de apel just a concluzionat că în cazul în care inculpatul a recunoscut vinovăția și a reparat prejudiciul cauzat succesoriului părții vătămate, dar a comis o infracțiune gravă, soldată cu decesul unei persoane, infracțiune care se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani și cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport – pedeapsă complementară obligatorie, chiar și în prezența circumstanțelor invocate de recurent, o pedeapsă penală mai blândă decât cea aplicată de instanța de apel, adică fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, ar fi inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, cu persoana inculpatului, cât și cu scopul pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării ultimului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Ori, soluția instanței de apel coroborează și cu următoarele împrejurări.

Potrivit art. 78 alin. (2) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, **poate fi înlăturată**, iar conform art. 79 alin. (1) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, instanța de judecată **poate să nu aplice** pedeapsa complementară obligatorie.

Totodată, în corespundere cu jurisprudența națională, **potrivit** prevederilor **art. 78 alin. (2) Cod penal**, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, **pedeapsa complementară care nu este obligatorie (“cu sau fără”)** prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită **poate fi înlăturată**. Pedeapsa **complementară obligatorie poate fi înlăturată numai în condițiile art. 79 alin. (1) Cod penal**, dacă există circumstanțe atenuante excepționale. În spiritul art.79 Cod penal, se înțelege că trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale. Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului - grad de invaliditate - I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 11.11.2013, nr.8 - Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, pct. 10., 11.*).

Prin urmare, instanța de fond neîntemeiat a aplicat față de inculpat prevederile art. 78 alin. (2) Cod penal, deoarece în cazul art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal pedeapsa complementară este obligatorie, iar apărarea nu a declarat apel în aspectul vizat (*pct. 2., 3. din decizie*).

În același timp, circumstanțele invocate de recurent nu sunt de natura celor excepționale și nu cad sub incidența prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal (*pct. 5. din decizie*).

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului de către instanța de apel în corespundere cu prevederile legale (*pct. 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura pedepsei complementare obligatorii (*pct. 5. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 79 alin. (1) Cod penal, art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată **poate** să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune inculpatul este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 4. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că inculpatului i s-au aplicat pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat (*pct. 5. din decizie*).

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul ordinar de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

d e c i d e:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Mînăscuță Anatolie XXXX, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2021, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 11 februarie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Victor Boico